שנינו במשנתנו: אם באו שני אחים זה על אשתו של זה, והיו שתי הנשים אחיות, וכן היו נדות, חייב כל אחד מהם ארבע חטאות, משום אשת איש, ואשת אח, ואחות אשה, ונדה. ובהכרח סוברת משנתנו ששני איסורים הבאים בבת אחת שניהם חלים. לפיכך בשעה שקידש ראובן את רחל אשתו, נאסרת היא על שמעון אחיו גם משום אשת איש וגם משום אשת אח, שכן שני איסורים אלו חלים בבת אחת. וכן בהכרח סוברת המשנה, שאיסור כולל חל על איסור אחר שקדם לו, ועל כן אם קידש ראובן את רחל, ואחר כך קידש שמעון את לאה אחותה [ראה ציור], הרי הוא מתחייב על רחל גם משום אחות אשה. שכן האיסורים הראשונים של אשת איש ואשת אח חלו רק על רחל לבדה, ואילו כשקידש שמעון את אחותה נאסרו עליו גם שאר אחיותיה, ומתוך שנאסרו שאר האחיות באיסור אחות אשה, חל איסור זה גם על רחל. וכן בהכרח סוברת המשנה, שאיסור מוסיף חל על איסור אחר שקדם לו, ומשום כן אשת אחיו שהיא אחות אשתו שפירסה נדה, נאסרת עליו גם באיסור נדה. שכן כל האיסורים הקודמים לא אסרו אותה על בעלה, וכשפירסה נדה נאסרה גם על בעלה, ומתוך שהיא נאסרת באיסור נדה על בעלה, הרי היא נאסרת גם עליו באיסור זה.

הגמרא מבררת בשיטת מי שנויה משנתנו. שואלת הגמרא: **וּמַאן** הוא **הָאי תַּנָּא דְּאִית לֵיהּ** שאיסור חל על איסור **בְּאִיסּוּר כּוֹלֵל, וְאִיסּוּר מוֹסִיף, וְאִיסּוּר בַּת אַחַת**, שבשיטתו שנויה משנתנו. משיבה הגמרא: **אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב**, משנתינו בשיטת **רַבִּי מֵאִיר הִיא** שנויה. **(דתניא)** [דְּתָנַן] בברייתות (יבמות יג:), **יֵשׁ** שאדם **אוֹכֵל אֲכִילָה אַחַת וְחַיָּיב עָלֶיהָ אַרְבַּע חַטָּאוֹת וְאָשָׁם אֶחָד**, באופן שהוא אדם **טָמֵא שֶׁאָכַל כּזַיִת חֵלֶב, וְחֵלֶב זֶה הוּא נוֹתָר** שעבר זמן הקרבתו, **וְהוּא חֵלֶב מִן הַמּוּקְדָּשִׁין** [–של קרבנות] שקרב למזבח, **וְהִיתָה אֲכִילָה זוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים**. נמצא שהוא מתחייב בארבעה חטאות, משום אכילת קדשים בטומאה, ומשום אכילת חלב, ומשום אכילת נותר, ומשום יום הכיפורים, ואשם אחד משום מעילה שאף כהן הוא זר לגבי אימורים. **רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אִם חָיְתָה** אכילה זו **בְּשֶׁבֶת, וּבִשְׁעָה** שאכל את החלב **הוֹצִיאוֹ בְּפִיו** מרשות היחיד לרשות הרבים, **חַיָּיב** חטאת נוספת משום מלאכת הוצאה בשבת. **אָמְרוּ לוֹ** חכמים לרבי מאיר, איסור זה **אֵינוֹ מִן הַשָּׁם** – אין למנותו בכלל שאר האיסורים שמתחייבים עליהם באכילה זו, שכן אינו חל על עצם האכילה אלא על ההוצאה.

ומוכח מדברי רבי מאיר, שלשיטתו איסור חל על איסור באיסור כולל, ובאיסור מוסיף, ובשני איסורים שחלים בבת אחת. שכן משעה שנוצרה הבהמה נאסר חלבה באכילה, ועדיין הוא מותר בהנאה. ולאחר שהוקדשה, נאסר החלב משום מעילה אף בהנאה, ומתוך שחל איסור מעילה על הנאתו הרי הוא חל אף על אכילתו, כדין איסור מוסיף. ובשנעשה נותר, נאסר אף להקטרת מזבח, ומתוך שחל איסור נותר על הקטרתו הרי הוא חל אף על אכילתו, כדין איסור מוסיף. ובשנטמא האדם הרי הוא נאסר אף באכילת שאר חתיכות קדשים, ומתוך כך חל עליו איסור אכילה בטומאה אף בחתיכת חלב זו, כדין איסור כולל. ובשנכנס יום הכיפורים נאסר אף באכילת חולין, ומתוך כך חל עליו איסור יום הכיפורים אף באכילת חלב זה, כדין איסור כולל. ומכך שהוסיף רבי מאיר לחייב גם משום הוצאת שבת, מוכח שלשיטתו חלים שני איסורים בבת אחת, שכן איסור שבת ואיסור יום הכיפורים חלים שניהם בבת אחת בכניסת היום. נמצא שמשנתנו הסוברת שאיסור חל על איסור בכל שלשה אופנים אלו, שנויה בשיטת רבי מאיר.

שואלת הגמרא: **וְרַבִּי מֵאִיר** ששנה במשנתנו שכשנתחללו הנשים בשעת כניסתן לחופה, חייבים עליהם המקדשים חטאת, **אַלִּיבָּא דְּמַאן** – בשיטת מי מרבותיו שנה כן. **אִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הָאָמַר** רבי יהושע במסכת שבת (קלז.) שאם **טָעָה בְּדָבָר מִצְוָה** – שחשב לקיים מצוה וטעה ועבר עבירה, כגון שהיו לפניו שני תינוקות, האחד זמן מילתו בשבת והשני זמנו לאחר השבת, ונתחללו לו שניהם זה בזה, ומל את זה שזמנו לאחר השבת בשבת, **פָּטוּר** מחטאת. ואפילו שלפי האמת לא עשה מעשה מצוה כלל, מכל מקום מאחר שלפי טעותו סבר שעושה מצוה פטור. ולשיטתו, אף במשנתנו שנתחללו להם הנשים בשעת כניסתן לחופה, אין להם למקדשים להתחייב בחטאת, שהרי סברו שהם באים על ארוסותיהם, ורצו לקיים בהן מצות נישואין. מסיקה הגמרא: **אֶלָּא** רבי מאיר שנה משנה זו **אַלִּיבָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר** הסובר שהעובר עבירה משום שטעה בדבר מצוה חייב חטאת.

הגמרא מפרשת את שיטת רבי מאיר באופן אחר: **אִיבָּעֵית אֵימָא, לְעוֹלָם** שנה רבי מאיר את משנתנו **אַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ**. שכן **כְּי קָאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ 'טָעָה בְּדָבָר מִצְוָה פָּטוּר', הָנֵי מִילֵּי דווקא נַבֵּי תִּינוֹקוֹת** שנתחללו זה בזה, משום **דִּזְמַנּוֹ בָּהוּל** – שהיה טרוד למול את התינוק שזמן מילתו בשבת כדי שלא יעבור זמנו, ולכן טעה ומל את התינוק שזמנו אחר השבת. **אֲבָל הָאי** מקדש שטעה ובא על אשת חבירו, **כֵּיוָן דְּאֵין זְמַנּוֹ בָּהוּל**, שהרי אין זמן קבוע למצוה זו, ועל כן היה עליו לבדוק אם אכן זו היא אשתו קודם שבא עליה, **לָא** פטרו רבי יהושע מחטאת.

הגמרא מקשה על אוקימתא זו: הלכה בידינו, שזר האוכל תרומה בשוגג, חייב להפריש פירות אחרים תחתיה כשיעור הפירות שאכל בתוספת חומש, וליתנם לכהן. **וַהֲרֵי** האוכל **תְּרוּמָה** בשוגג, **דְּאֵין זְמַנּוֹ בָּהוּל**, שכן אין זמן קבוע לאכילת תרומה, **וּמכל** מקום אם טעה וסבר לעשות מצוה באכילתו **קָפָטַר** רבי יהושע. **דִּתְנַן** במסכת תרומות (פ"ח מ"א), **הָיָה** כהן **אוֹכֵל בִּתְרוּמָה, וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא בֶּן גֵּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה**, והרי הוא חלל שהוא כזר לכל דבר ואסור באכילת תרומה, **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב** אותו קָרָן **וְחוֹמֶשׁ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר**, משום שסבר שהוא כהן כשר והתכוין לקיים מצות אכילת תרומה. הרי שפוטר רבי יהושע בטועה בדבר מצוה גם כשאין זמנה קבוע, ואינו בהול לקיימה. מתרצת הגמרא: **הָא אִיתְּמַר עָלָהּ, אָמַר רַב בִּיבִי בַּר אַבָּיֵי, הָכָא** בְּחלל שאכל **תְּרוּמָה** של חמץ **בְּעֶרֶב הַפֶּסַח עִסְקִינַן, דִּזְמַנָּהּ בָּהוּל**, שכן אם יתעכב מלאוכלה עד זמן הביעור יצטרך לשורפה.

הגמרא חוזרת לדון בשיטת מי נשנתה משנתנו, ומפרשת בדרך אחרת: **וְאִי בָּעֵית אֵימָא**, אין צורך להעמיד את משנתנו בשיטת רבי מאיר הסובר שאיסור חל על איסור בכולל ומוסיף, אלא כל האיסורים שנשנו בה חלים משום שמדובר **בְּאִיסּוּר בַּת אַחַת**. **וְהִיא** שנויה אפילו **אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן** הסובר (לעיל לב.) שכל שחלו בזה אחר זה אין איסור חל על איסור, שכן אף הוא מודה שבבת אחת חלים כמה איסורים. שואלת הגמרא: **בְּשֶׁלָּמָא כּוּלְּהוּ** – איסור אשת איש ואשת אח ואחות אשה, **מְשַׁכְּחַתְּ לְהוּ** שיחול בבת אחת עם שאר איסורים. מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב עַמְרָם אָמַר רַב**, המשנה מדברת **בְּאופן** שהתחילו האחיות **שׁוֹפָעוֹת** דם נדה **מִתּוֹךְ** שנת **שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה** – קודם שמלאו לאחים י"ג שנים ועדיין היו קטנים, ונמשכה ראייתן עד **לְאַחַר** שמלאו לאחים **שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה** והגדילו. וזה הוא הטעם **לְאַחַיְכִי אֵינָהוּ** [–לחייב אותם] בכל איסורים אלו, שכן בקטנותם אינם בכלל עונשין, ונמצא שכל האיסורים חלו עליהם בבת אחת משעה שהגדילו. וכן צריך לומר ששפעו האחיות דם **מִתּוֹךְ** שנת **הַשְּׁנַיִם עֶשְׂרֵה** לליידתן בעודן קטנות, ונמשכה טומאתן עד **לְאַחַר** שמלאו להן **שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה** שנים והגדילו. וזה הוא הטעם **לְחַיּוּבֵי אֵינָהוּ** [–לחייב אותן] בכל איסורים אלו, שהרי חלו עליהן כולם בבת אחת, משעה שהגדילו.

שנינו במשנתנו: שתי נשים שהוחלפו בטעות ונבעלה כל אחת לבעל חבירתה, **מְפָרִישִׁים אוֹתָן** מבעליהן שלשה חדשים, כדי שיוכר העובר לאנשים אם נולד מהבועל והוא ממזר ולא יתלו שנולד מהבעל והוא כשר. מקשה הגמרא: **וְהָא** כלל הוא בידינו, **שְׁאֵין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת בְּבִיאָה רִאשׁוֹנָה**, ואם כן בודאי לא נתעברה מהבועל בביאה זו, ומה הצורך בהפרשה זו. מתרצת הגמרא: **אָמַר**

המשך בעמוד קלט

רַב נַחְמָן אָמַר רָבָה בַּר אֲבוּהּ, מדובר באופן שֶׁבָּעֲלוּ וְשוב שָׁנוּ ובעלו, ויש לחשוש שמא התעברו מהביאה השניה.

מקשה הגמרא: וְאֶלָּא, הָא דְּתָנָא רַבִּי חִיָּיא על משנתנו, שמאחר שכל אחד מהאנשים והנשים עברו על ארבעה איסורים, הֲרֵי יש בָּאן בין כולם יחד חיוב של שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה חַטָּאוֹת, ואם כדבריך שבעלו ושנו, נמצא שעבר כל אחד מהם על שמונה איסורים, ואם כן תְּלָתִין וְתַרְתֵּין [–שלשים ושתים] חטאות הֲוֵין בין כולם, ומדוע אמר רבי חייא שרק שש עשרה חטאות יש כאן. מתרצת הגמרא: וְלִיטַעֲמָיךְ – הלא אף לשיטתך שבעלו פעם אחת בלבד יש להקשות קושיא זו, שהרי לְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר דְּמַחַיֵּיב חטאת עַל כָּל כֹּחַ וְכֹחַ של הביאה טוּבָא הֲווֹיִין – הרבה חטאות יש כאן, ומדוע אמר רבי חייא שרק שש עשרה חטאות יש כאן. אֶלָּא בהכרח צריך לומר שכשמנה רבי חייא שש עשרה חטאות, רק את אלו דְּמתחייבים עליהם בְּכֹחַ רִאשׁוֹן קָחָשִׁיב. ואם כן הָכָא נַמִּי יש לומר שאף שמדובר בבעלו ושנו, רק את שש עשרה החטאות דְּמתחייב עליהם בְּבִיאָה רִאשׁוֹנָה קָחָשִׁיב.

הגמרא מקשה על הכלל המובא לעיל שאין אשה מתעברת בביאה ראשונה: אָמַר לֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן,

וְהָא מצינו (בראשית לח) שֶׁתָּמָר בְּבִיאָה רִאשׁוֹנָה שנבעלה אִיעִבְּרָא [–נתעברה], שכן בשעה שבא עליה יהודה לאחר מיתת אונן עדיין היתה בתולה, ואף על פי כן נתעברה ממנו בפרץ וזרח. אָמַר לֵיהּ רב נחמן, תָּמָר בָּאֲצַבַּע מֵעֲה את בתוליה קודם שנבעלה ליהודה, ועל כן יכלה להתעבר ממנו. דַּהֲרִי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל מוֹעֲכוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּי שהיו משירות את בתוליהן באצבעותיהן, תָּמָר היה נקרא שְׁמָן, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָן תָּמָר, עַל שֵׁם תָּמָר שֶׁמֵּעֲכָה בְּאֶצְבָּעָהּ.

מקשה הגמרא: איך יתכן שהיתה תמר בתולה לפני שנבעלה ליהודה עד שהיתה צריכה למעך באצבעה, וְהָא חָנוּ עֵר וְאוֹנָן שנבעלה להם קודם שנבעלה ליהודה. מתרצת הגמרא: עֵר וְאוֹנָן שֶׁמְּשׁוּ שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּן שלא במקום בתולים, ונמצא שעד שמיעכה באצבעה עדיין היתה בתולה.

שוב מקשה הגמרא: מֵיתִיבֵי, וכי שמשו ער ואונן שלא כדרכן, והרי שנינו בברייתא, כָּל עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ לאחר שילדה שהיא מניקה בהם את בנה, הרי כשבעלה בא עליה הוא דָּשׁ מִבִּפְנִים וְזוֹרֶה את זרעו מִבַּחוּץ, כדי שלא תתעבר ותוכרח להפסיק להניק את בנה, שכן על ידי העיבור נעכר החלב ואינו טוב ליונק, ומתוך כך הוא עלול למות. דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמְרוּ לוֹ חכמים, אין יתכן להתיר כדבר הזה, והלא העושה כמעשים הַלָּלוּ אֵינוֹ אֶלָּא כְּמֵעֲשֵׂה עֵר וְאוֹנָן שהשחיתו זרעם, ונענשו על כך בעונש מיתה. הרי ששימשו ער ואונן במקום בתולים, אלא שזרו מבחוץ כדי שלא תתעבר מהם תמר.

מתרצת הגמרא: לעולם שמשו ער ואונן שלא כדרכם, ומכל מקום אמרו חכמים שהדש מבפנים וזורה מבחוץ הרי הוא כְּדוגמת כְּמֵעֲשֵׂה עֵר וְאוֹנָן, וְאכן לֹא כְּמֵעֲשֵׂה עֵר וְאוֹנָן ממש הוא. כְּדוגמת כְּמֵעֲשֵׂה עֵר וְאוֹנָן הוא, משום שמשחית את זרעו כמו שהם השחיתו את זרעם, כמו דִּכְתִיב (בראשית לח ט) באונן 'וְהָיָה אִם בָּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה'. ואולם לֹא כְּמֵעֲשֵׂה עֵר וְאוֹנָן ממש הוא, דְּאִילּוּ הָתָם בער ואונן השחיתו את זרעם על ידי ששימשו שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ, וְהָכָא הוא משמש כְּדַרְכָּהּ, אלא שמשחית את זרעו על ידי שזורה מבחוץ.

הגמרא ממשיכה בביאור דברי הברייתא. שואלת הגמרא: בְּשֶׁלָּמָּא מה שאוֹנָן השחית זרעו מקורו ממה דִּכְתִיב בֵּיהּ 'וְשִׁחֵת אַרְצָה', אֶלָּא עֵר מְנָלָן שהשחית זרעו. משיבה הגמרא: אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, משום דִּכְתִיב באונן (שם לח י) 'וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם אֹתוֹ'. ומלשון 'גם' משמע, שאַף הוּא בְּאוֹתָהּ מִיתָה מֵת – שאף אונן נענש משום אותה עבירה שמחמתה נגזרה על ער מיתה. אם כן כשם שאונן שיחת את זרעו אף ער עשה כן.

שואלת הגמרא: בְּשֶׁלָּמָּא אוֹנָן השחית זרעו מִשּׁוּם שידע שאם תתעבר ממנו תמר 'לֹא יִהְיֶה הַזֶּרַע' (שם לח ט). שכן היתה אשת אחיו ער שמת בלא בנים ונפלה לפניו ליבום, והבן הנולד ליבם מהיבמה קרוי על שם האח המת, שנאמר (דברים כה ו) 'וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת'. אֶלָּא עֵר מַאי טַעְמָא עָבַד הָכִי שֶׁלֹּא תִּתְעַבֵּר להשחית את זרעו. משיבה הגמרא: עשה כן ער כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְעַבֵּר וְיַכְחִישׁ יָפְיָהּ.

הברייתא שלפנינו דנה בדין נוסף שנאמר בביאה ראשונה שאינה ראויה לעיבור: תָּנוּ רַבָּנָן, נאמר (ויקרא טו יח) 'וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע, וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעֶרֶב', ומכאן שאף האשה נטמאת בטומאת שכבת זרע על ידי ביאה. וממה שנאמר 'אוֹתָהּ' יש למעט, פָּרַט לְכָלָּה שאינה נטמאת בביאתה הראשונה. דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, 'אותה' בא למעט, פָּרַט לְאשה שנבעלה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ, שאינה נטמאת בביאה זו. אָמַר לֵיהּ הוֹן [–שם חכם] בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָן לְרַב נַחְמָן, לֵימָא קָא סָבַר רַבִּי יְהוּדָה שכלה אינה נטמאת בביאה משום שהַתּוֹרָה חָסָה עַל תַּכְשִׁיטֵי כַּלָּה שנתקשטה בהם ביום חופתה, ואם תצטרך לטבול לטומאתה יעבירו המים את הכחל והשרק שעליה וילכו לאיבוד. אָמַר לֵיהּ רב נחמן, לא זה הוא טעמו של רבי יהודה, אלא טעמו הוא לְפִי שֶׁאֵין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת מִבִּיאָה רִאשׁוֹנָה, וממעט רבי יהודה מ'אותה', שאין ביאה מטמאה את האשה אלא אם כן היא ראויה להתעבר מביאה זו.

שואלת הגמרא: בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי חכמים ורבי יהודה. משיבה הגמרא: רַבָּנָן סָבְרֵי שממה שנאמר 'וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע' יש למעט, פָּרַט לְהַעֲרָאָה [–לתחילת ביאה] שאינה מטמאה, שכן אין בה הזרעה. וממה שנאמר 'אוֹתָהּ' יש למעט פָּרַט לְביאה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ שאינה מטמאה, לפי שהיא במקום שאינו ראוי להזרעה. ולשיטתם אין כתוב מיותר כדי למעט ממנו ביאה ראשונה, ועל כן אף היא מטמאה. וְאילו רַבִּי יְהוּדָה סָבַר, בין ביאה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ ובין הַעֲרָאָה, מִ'שִּׁכְבַת זָרַע' נִפְקָא [–נלמדות] שאינן מטמאות, שכן משמע מתיבות אלו שדווקא ביאה ראויה להזריע מטמאה, וביאות אלו אינן ראויות להזרעה. ומעתה מיותרת תיבת 'אוֹתָהּ' למעט ממנה פָּרַט לְכָלָּה, שאינה נטמאת בביאתה הראשונה לפי שאינה ראויה להתעבר ממנה.

הגמרא מביאה אופן נוסף של אשה שאינה ראויה לעיבור: כִּי אֲתָא רַבִּין מבבל לארץ ישראל, אָמַר בשם רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל אשה שֶׁשָּׁהֲתָה אַחַר שהתאלמנה או נתגרשה מִבַּעְלָהּ עֶשֶׂר שָׁנִים ולא נבעלה לשום אדם בשנים אלו, וְאחר כך נִשֵּׂאת, שׁוּב אֵינָהּ יוֹלֶדֶת. אָמַר רַב נַחְמָן, לֹא שָׁנוּ שלאחר עשר שנים אינה יולדת, אֶלָּא באופן שֶׁאֵין רַגְעָתָהּ בשנים אלו לְהִנָּשֵׂא. אֲבָל אם היה באותן שנים בְּרַגְעָתָהּ לְהִנָּשֵׂא, הרי היא מִתְעַבֶּרֶת אף לאחר מכן.

הגמרא מביאה מעשה כדבריו של רב נחמן: בתו של רב חסדא היתה נשואה לרמי בר חמא ונתאלמנה ממנו, וכעבור יותר מעשר שנים נישאה לרבא ונתעברה ממנו. אָמַר לֵיהּ רַבָּא לְאשתו בַּת רַב חִסְדָּא, קָא מְרַגְּנֵי רַבָּנָן אֲבָתָרֵיךְ – חכמים מרננים אחריך שזנית באותן עשר שנים שהיית אלמנה, שאם לא כן איך נתעברת ממני. אָמְרָה לֵיהּ אשתו, אֲנָא דַּעְתָּאי עָלָךְ הֲוַאי – בתוך זמן זה היתה דעתי להנשא לך והמתנתי לך, ולכן נתעברתי ממך. והוא כדברי רב נחמן שאם היה בדעתה להנשא הרי היא מתעברת אף לאחר עשר שנים.

הגמרא מביאה מעשה נוסף בענין זה: הַהִיא אשה דְּאַתְיָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף, וְאָמְרָה לו, רַבִּי, אֲנָא שָׁהִיתִי אַחַר בַּעְלִי עֶשֶׂר שָׁנִים ונישאתי וְיָלַדְתִּי. אָמַר לָהּ רב יוסף, בְּתִּי, אַל תּוֹצִיאִי לַעַז עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים שאמרו שאין האשה מתעברת לאחר עשר שנים ממות בעלה. אָמְרָה לֵיהּ, אכן לְנַכְרֵי נִבְעַלְתִּי בתוך עשר שנים אלו.

שנינו במשנתנו, שנים שקידשו שתי נשים ובשעת כניסתן לחופה הוחלפו נשותיהם, צריכות הנשים להמתין שלשה חדשים עד שיחזרו לבעליהן: אָמַר שְׁמוּאֵל, וְכוּלָּן – כל הנשים שנבעלו, צְרִיכוֹת לְהַמְתִּין שָׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים עד שינשאו לאחרים, שמא נתעברו מהראשון ואם לא ימתינו לא נדע ממי נתעברה. חוּץ מִנְּיוֹרֶת קטנה וּמְשׁוּחְרֶרֶת קְטַנָּה פחות מבת שתים עשרה שנים ויום אחד, שאינן צריכות להמתין שלשה חדשים, אלא מותרות להנשא מיד לאחר גירותן ושחרורן. ואפילו שסתם גיורת ושפחה בחזקת זונות הן, ויש לתלות שנבעלו קודם שנתגיירו ונשתחררו, ואם הן גדולות עליהן להמתין שלשה חדשים מהטבת האמור, מכל מקום בקטנות שאינן ראויות לעיבור אין נוהג חשש זה.

מדייקת הגמרא: מדברי שמואל משמע, שדווקא גיורת ומשוחררת קטנה אינה צריכה להמתין, אֲבָל קְטַנָּה בַּת יִשְׂרָאֵל שנבעלה צְרִיכָה לְהַמְתִּין שָׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים עד שתנשא לאחר. ואף שאין לחשוש לעובר שכן אינה בת עיבור, מכל מקום גזרו גם על הקטנות כדי שלא יבואו להתיר אף את הגדולות. מבררת הגמרא: וּבְמַאי – על איזה אופן אמר שמואל שקטנות בנות ישראל צריכות להמתין. אִי אמר את דינו בקטנה שהיתה נשואה לראשון בנישואין דרבנן ויצאה ממנו בְּמֵיאוֹן, וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל דְּהיוצאת במיאון לֹא בָּעֲיָא להמתין שלשה חדשים. וְאִי אמר את דינו על קטנה שנישאה על ידי אביה בנישואין דאורייתא ויצאה מבעלה בְּגֵט, הָאָמְרָה [–הלא כבר אמר] שְׁמוּאֵל דין זה חָדָא וְתַמְנָא. דְּאָמַר שְׁמוּאֵל, קטנה שנישאה לבעלה בנישואין דרבנן וּמֵיאֲנָה בו, אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין שָׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים בכדי להנשא לאחר, אבל אם נישאה על ידי אביה וְנָתַן לָהּ בעלה גֵּט, צְרִיכָה לְהַמְתִּין שָׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. ואם כן מדוע הוצרך שמואל לחזור ולהשמיענו דין זה. מסיקה הגמרא: אֶלָּא אמר את דינו על קטנה שנבעלה בְּזִנּוּת,